

Achter de boekengleuf zit uiteraard een opvangmand. Meestal vallen de materialen rechtstreeks in deze mand, maar in een vijftiental bibliotheken komen ze er via een lopende band of een hellend vlak in terecht. In sommige gevallen zakt de bodem van de mand naarmate het gewicht toeneemt. Zo worden de materialen minder vlug beschadigd. De meeste beschadigingen treden op wanneer zware boeken op cd-doosjes vallen. Ook gescheurde boekenruggen of geplooid pagina's komen al eens voor als boeken van op grote hoogte naar beneden vallen. Maar één bibliotheek antwoordde laconiek dat "de behandeling die de materialen krijgen bij de gebruikers thuis of tijdens het vervoer ongetwijfeld erger is".

De capaciteit van een inleverbox kan sterk verschillen. Op de meeste plaatsen kunnen ze ongeveer 50 materialen opvangen, maar soms gaat dat tot 500 of meer. In de helft van de bibliotheken was de inleverbox al eens zo 'vol' dat er niets meer bij ging. Dit was dan vooral tijdens verlengde weekends als Pasen of Pinksteren of bij een langere sluitingsperiode. Soms komt een personeelslid de box dan leegmaken of vervangen.

Uiteraard leidt het gebruik van de inleverbox al eens tot betwistingen, hoewel dat toch vrij uitzonderlijk is. Het gaat dan meestal over lege cd-doosjes. Veel bibliotheken geven de klant het voordeel van de twijfel.

In twee bibliotheken is er al een koppeling tussen de inleverbox en de catalogus. Zo kan de lener zelf zien dat zijn materialen uitgescand zijn, en krijgt hij eventueel een bon als bewijs. Acht andere hebben dat op hun verlanglijstje staan.

De resultaten van de enquête en een lijst van bibliotheken die een boekengleuf hebben vindt u op [http://www.vvbad.be/03\\_activiteiten/BoekengleufResultaten.xls](http://www.vvbad.be/03_activiteiten/BoekengleufResultaten.xls).

**Martin Kellens**, bibliothecaris Houthalen-Helchteren  
[martinkellens@houthalen-helchteren.be](mailto:martinkellens@houthalen-helchteren.be)

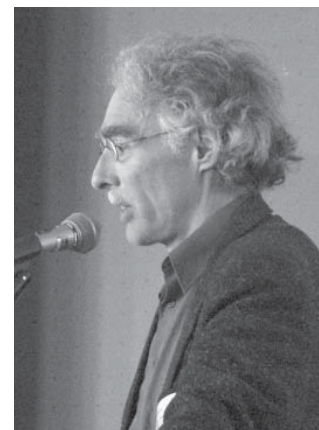


## Google: concurrent of medestander?

Kortrijk, 23 mei 2005

In de Katholieke Hogeschool Zuid-West Vlaanderen stelde de sectie Schoolbibliotheken van de VVBAD, samen met collega's uit alle hoeken van het werkveld, zich de vraag wat Google nu eigenlijk betekent of zal betekenen voor de informatiemarkt in het algemeen en de bibliotheken in het bijzonder. Is Google een concurrent van de bibliotheken die de vijver leegvist? Of is het een medestander waarvan de bibliotheken dankbaar gebruik kunnen maken om zich op die informatiemarkt anders en sterker te profileren?

**Eric Sieverts** van de sector Innovatie & Ontwikkeling van de Universiteitsbibliotheek van Utrecht en docent bij het Instituut voor Media & Informatie Management van de Hogeschool van Amsterdam nam Google Scholar onder de loep. Op korte tijd is Google een begrip geworden. Het heeft zelfs een plaats in het dagelijkse taalgebruik verworven: Googling, Googelen, Googlization... Google werd echter nog maar zelden ernstig genomen als zoekmachine voor wetenschappelijke literatuur. Google Scholar beta – het is immers nog een product in test – moet daarvoor een oplossing bieden. Google Scholar is een multidisciplinaire database met wetenschappelijke artikelen van zowel 'open access' als commerciële uitgeverij die voor een deel full-text doorzoekbaar zijn. In april 2005 bevatte Google Scholar naar schatting 60 miljoen records. Meer dan een behoorlijke concurrent dus voor de databases van de bibliotheek. Maar Google Scholar brengt zijn gebruikers ook tot bij de bibliotheek door linking naar de full-text artikels waar de bibliotheek een abonnement op nam. De toepassing van OpenURL-linking technologie (SFX, Vlink...) in Google Scholar maken het mogelijk om als bibliotheek manifest aanwezig te zijn binnen deze zoekmachine. Google als medestander dus. Het ziet er hoe dan ook naar uit dat Google Scholar een belangrijke plaats op de wetenschappelijke informatiemarkt zal innemen. Als men nog de onvolkomenheden zoals de beperkte zoekfunctionaliteit, het ontbreken van gecontroleerde ontsluitingsmethoden, fouten bij het herkennen van auteurs of de onduidelijke update-frequentie wegwerft, kan Google Scholar heel wat mogelijkheden bieden aan bibliotheken, onder meer door een impuls te geven aan de Open Access-beweging.



**Robert Milne**, Acting Director van Oxford University Library Services & Bodley's Librarian, gaf een kijk in de keuken van de mensen achter Google. De Bodleian Library (Oxford University Library Services) neemt immers deel als Europese partner aan het grootschalig digitaliseringsproject van

Google. Google opnieuw als medestander van de bibliotheken dus. In december 2004 werd tussen de Bodleian Library en Google een overeenkomst gesloten om ruim een miljoen boeken uit de 19de eeuw te digitaliseren. Voor Google past dit in hun missie "to organize the world's information and make it universally accessible and useful". Dit project sluit ook mooi aan bij de plannen van Oxford University om haar digitale bibliotheek verder uit te bouwen. Een win-winsituatie dus voor Google en de bibliotheek. Milne schetste niet het beeld van Google als meedogenloos informatiebedrijf, maar als een betrouwbare partner bij de uitbouw van hun digitale plannen. Het project start in juli.



Het bestaande commerciële uitgeefmodel met groeiende monopolisering van grote uitgevers en stijgende abonnementsprijzen geeft voeding aan een open publicatiemodel waarbij wetenschappelijke informatie weer voor een ruimer publiek toegankelijk moet kunnen worden. De Universiteitsbibliotheek van Gent ontwikkelde een institutioneel repository om de publicaties van de eigen onderzoekers te beheren en te publiceren. Om open-accessartikelen op te sporen speelt Google Scholar, naast OAIster en DOAJ, een belangrijke rol. Google Scholar verhoogt de visibiliteit van open-accessartikelen en is op dat vlak dus opnieuw een medestander van de bibliotheken die ijveren voor een vrije toegang tot informatie voor hun klanten.

**Alexander Stierman**, adviseur Informatie- en kennisbeheer  
Erasmushogeschool Brussel  
alexander.stierman@ehb.be  
Foto's: Myriam Lemmens.

#### Noot

1. Inge Van Nieuwerburgh publiceerde hierover ook een artikel in *Bibliotheek- & archiefgids*, 81 (2005) 3; p. 3-9.

Na de jaarvergadering van de sectie Schoolbibliotheken nam **Piet De Keyser**, bibliotheekcoördinator van de Katholieke Hogeschool Leuven en bibliothecaris van het Departement Lerarenopleiding van de Katholieke Hogeschool Leuven, het woord. Voor hem is de strijd al gestreden en is



Google al lang geen concurrent meer voor de onbeduidende sector van de onderwijsbibliotheken. Deze laatste zijn volgens hem te klein, te traag, te star. Alle inspanningen die ze doen verdwijnen in het niets

tegenover de commerciële initiatieven die zich in snel tempo opvolgen. Een grootschalige rationalisatie waarbij bibliotheken onrendabele activiteiten gaan afstoten en meer gaan samenwerken dringt zich op.

**Inge Van Nieuwerburgh**, coördinator digitale bibliotheek Universiteit Gent, gaf de aanwezigen weer zin in hun werk met haar heldere uiteenzetting over de open-accessbeweging<sup>1</sup>. Het wetenschappelijk tijdschrift, intussen al meer dan 300 jaar oud, is sinds de jaren 1970 in een toenemende crisis.



## Kunstabibliotheken in Wallonië

25 februari 2005

Op vrijdag 25 februari 2005 organiseerde het Overleg Kunstabibliotheken Vlaanderen (OKBV) een studiebezoek aan drie bibliotheken van musea en aan het bijzondere Mundaneum in Bergen/Mons. Na het succesvolle bezoek aan enkele Zuid-Nederlandse kunstabibliotheken vorig jaar, trok het OKBV nu naar enkele kunstabibliotheken in Wallonië in de hoop ze meer bekendheid te geven in Vlaanderen.

De groep, 22 bibliothecarissen en andere geïnteresseerden, was allereerst welkom in het **Centre de la Gravure** te La Louvière. Dit centrum is gespecialiseerd in hedendaagse grafiek en verzamelt dat actief. In de gebouwen van het vroegere zwembad vond het centrum een mooi onderkomen. Op drie verschillende verdiepingen vind je drie verschillende presentaties en tentoonstellingen, met eigen en geleend materiaal. Op de derde verdieping is ook een klein maar degelijk documentatiecentrum ondergebracht, met een collectie van ongeveer 9.000 titels. We kregen er uitleg van Dominique Durinckx, die het centrum leidt. Het documentatiecentrum verzamelt monografieën en vooral tentoonstellingscatalogi, maar heeft ook een mooie collectie kunstenaarsboeken. Elk werk wordt geïndexeerd en heeft een nummer. Kunstenaarsboeken die bijvoorbeeld etsen